

Research Article

นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วม ด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

INNOVATIVE PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF SECONDARY SCHOOLS WITH RELATIONAL TRUST

จันทรพิมพ์ รัตนเดชกำจาย* วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย และ ทนง ทองภูเบศร์
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Chantarapim Rattanadechgumjay*, Weerawat Pattanakulchai and Thanong Thongphubate
^{1, 2, 3}College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology

*E-mail: Chantarapim.rat@rmutr.ac.th

Received: 2024-07-21

Revised: 2024-09-18

Accepted: 2024-09-30

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ 2) สร้างนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ และ 3) เพื่อประเมินและรับรองนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ วิธีวิจัยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 405 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา จำนวน 27 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านแนวคิดการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ และแนวคิดการระดมสมองและสร้างสรรค์ความคิด

เพื่อพัฒนานวัตกรรมด้วย SCAMPER Technique 2) ด้านการสร้างนวัตกรรม พบว่า โมเดลการบริหารสถานศึกษาที่บูรณาการผ่านสองโมเดลหลัก คือ UNITY Model และ SMART Model ที่ใช้วงจรการพัฒนาที่เน้นการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดย UNITY Model ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ได้แก่ สามัคคีเป็นหนึ่งใน เครือข่าย ความคิดริเริ่ม การทำงานเป็นทีม และผลลัพธ์ ส่วน SMART Model เน้นการพัฒนาผ่านเทคโนโลยี ความพอเพียง การวิจัย ศิลธรรม และความสำเร็จ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ครอบคลุมและพัฒนาสถานศึกษาในทุกด้าน และ 3) ด้านการประเมินและรับรองนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ พบว่า ผลการประเมินและรับรองด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่ ร้อยละ 96

คำสำคัญ : นวัตกรรม การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ มัธยมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) analyze the current state of participatory management in secondary schools based on relational trust, 2) develop an innovative model for participatory management in secondary schools using relational trust, and 3) evaluate and validate the innovation in participatory management for secondary schools with relational trust. The study employed a mixed-method approach. Quantitative research involved a sample of 405 school administrators, selected through simple random sampling, with data collected via questionnaires. Statistical analysis included frequency, mean, and standard deviation. For action research, key informants consisted of 27 individuals, including school directors, educational administrators, and experts in educational management. Data were collected through the professional learning community (PLC) process and analyzed using inductive content analysis. The findings revealed that: 1) The concept of participatory management in secondary schools with relational trust encompasses principles of school management, participatory management theories, relational trust, and brainstorming techniques to foster innovation using the SCAMPER technique. 2) The innovation development resulted in a management model integrating two core models: the UNITY Model and the SMART Model, which follow a systematic cycle of planning, implementation, monitoring, and improvement. The UNITY Model comprises five key components: unity, networking, initiative, teamwork, and outcomes. The SMART Model focuses on development through technology, sufficiency, research, ethics, and success to ensure comprehensive management and holistic school development.

3) The evaluation and validation of the innovation indicated a 96% approval rating in terms of suitability and feasibility.

Keywords: Innovation, Participatory Administration, Relational Trust, Secondary Schools

บทนำ

ตั้งแต่ พ.ศ. 2563 ประเทศไทยประสบกับการเปลี่ยนแปลงฉับพลัน (disruption) และการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการศึกษาทั่วโลก ทำให้สถานศึกษาต้องมีแนวทางป้องกันและนวัตกรรมเพื่อรับมือกับความไม่แน่นอน การบริหารในสถานศึกษาเป็นความสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการตามภารกิจอย่างมีคุณภาพและประสบผลสำเร็จตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาด้วยการยกระดับโรงเรียนชั้นนำสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) การบริหารงานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Pornpimol Manyat, Sadayu Teeravanitrakul And Chaipot Rakngam, 2020) โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายด้านการบริหารงานบุคคล และการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Bureau of Upper Secondary Education Administration, 2017) การบริหารจัดการที่มีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการตัดสินใจและการดำเนินงาน รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง (Crawford

& Herrmann, 2018; Harris & Muijs, 2018) การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจะเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา (Smylie & Hart, 2018)

The National Economic and Social Development (2022) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้ความสำคัญกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ (National Innovation Agency, 2019) โดย Rakthai & Aujirapongpan (2017) ระบุว่านวัตกรรมเกิดจากการพัฒนาสิ่งใหม่โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ส่วน Chamchoi (2018) ชี้ว่านวัตกรรมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำคัญสำหรับการเรียนรู้โดยผู้บริหารต้องพัฒนาบุคลากรในระหว่างปฏิบัติงาน (Rattanadechgumjay, 2021) รวมถึงการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Chantrat & Uthairat, 2019) Shibuya (2023) อธิบายว่าความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์เป็นแนวคิดสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการเรียนรู้ Nakhon Pathom Provincial Education Office (2022) รายงานว่าสถานศึกษาที่มีมาตรการปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนการสอนแบบแอดทีฟเลิร์นนิ่งมีการดำเนินการดี

แต่ยังมีข้อจำกัดในด้านการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา (Khunkaeo, 2023) การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสามารถใช้หลักการทรงงานตามศาสตร์พระราชาซึ่งเน้นความพอเพียง การทำงานด้วยความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา (The National Economic and Social Development, 2022) สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาผ่านแนวคิดความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ โดยผู้นำสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และชุมชนในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ความไว้วางใจระหว่างบุคลากรในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเชื่อมั่นในการร่วมแก้ไขปัญหา และสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่ง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างรอบด้านในบริบทของศาสตร์พระราชา (National Health Commission Office, 2022) ผู้วิจัยเห็นว่าการสร้างนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์โดยใช้หลักการทรงงานตามศาสตร์พระราชาสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา (Nakhon Pathom Provincial Education Office, 2022)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

2. เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

3. เพื่อประเมินและรับรองนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1) การเสริมสร้างความเข้าใจสำหรับนักวิชาการในแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมและความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์จะเป็นกรอบการวิเคราะห์ที่สามารถพัฒนาและต่อยอดในงานวิจัยต่อไป

2) นวัตกรรมการบริหารจากการวิจัยนี้จะช่วยผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษา สร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความไว้วางใจ

3) ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบายด้านการบริหารการศึกษาที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ ทำให้นโยบายเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความสำเร็จของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเวลา ระหว่าง 1 มิถุนายน พ.ศ. 2566 ถึง 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2567

ทบทวนแนวคิด

งานวิจัยนี้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
ที่ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ
2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหาร
งานบุคคล และ 4) การบริหารงานบริหารทั่วไป
(Ministry of Education, 2003)

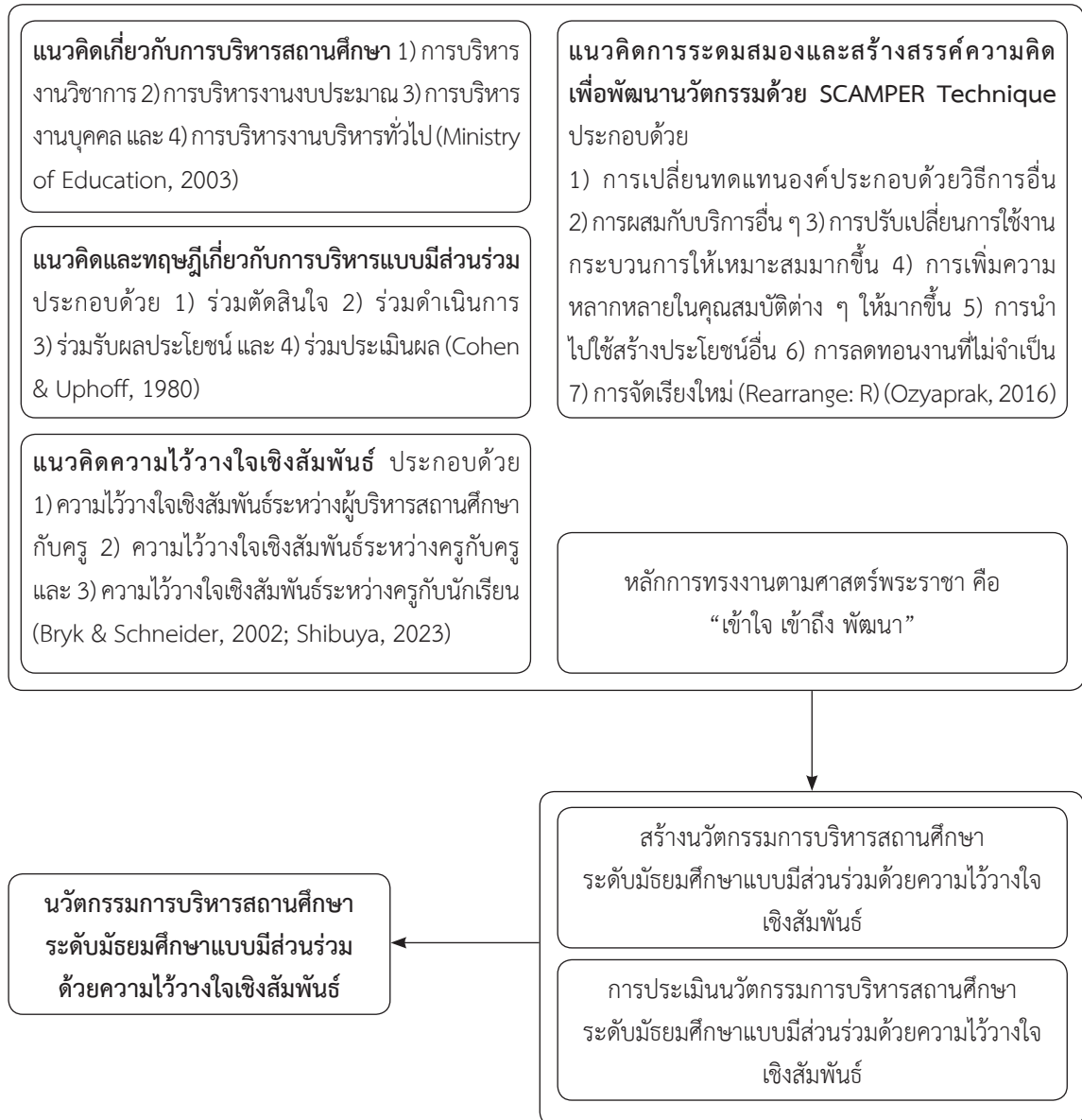
**แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
แบบมีส่วนร่วม** ประกอบด้วย 1) ร่วมตัดสินใจ
2) ร่วมดำเนินการ 3) ร่วมรับผลประโยชน์ และ
4) ร่วมประเมินผล (Cohen & Uphoff, 1980)

แนวคิดความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์
ประกอบด้วย 1) ความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ระหว่าง
ผู้บริหารสถานศึกษากับครู 2) ความไว้วางใจ

เชิงสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และ 3) ความไว้วางใจ
เชิงสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (Bryk &
Schneider, 2002; Shibuya, 2023)

**แนวคิดการระดมสมองและสร้างสรรค์
ความคิดเพื่อพัฒนานวัตกรรมด้วย SCAMPER
Technique** ประกอบด้วย 1) การเปลี่ยนทดแทน
องค์ประกอบด้วยวิธีการอื่น 2) การผสมกับบริการอื่น ๆ
3) การปรับเปลี่ยนการใช้งานกระบวนการให้เหมาะสม
มากขึ้น 4) การเพิ่มความหลากหลายในคุณสมบัติ
ต่าง ๆ ให้มากขึ้น 5) การนำไปใช้สร้างประโยชน์อื่น
6) การลดทอนงานที่ไม่จำเป็น 7) การจัดเรียงใหม่
(Ozyaprak, 2016)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีแบบพหุระยะ (multiphase mixed method research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. ในเขตตรวจราชการกลุ่มจังหวัดภาคกลางและปริมณฑล ภาคกลางตอนบน ภาคกลางตอนล่าง 1 ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 796 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 405 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Hair et al., (2010) ที่ขนาดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 10-20 เท่า ของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ โดยผู้วิจัยเลือกใช้ 15 เท่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence [IOC]) มากกว่า 0.6 ทุกข้อคำถาม และค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.987

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างพร้อมคิวอาร์โค้ดสำหรับตอบแบบสอบถามผ่านกูเกิ้ลฟอร์ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 27 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป จากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ขนาดละ 1 สถานศึกษา ๆ ละ 9 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติ คือ เป็นสถานศึกษาที่มีกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการทำกิจกรรม PLC

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยนำร่างนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ไปจัดกิจกรรม PLC ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญใน 3 สถานศึกษา จำนวน 2 รอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย

ระยะที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการประเมินและรับรองนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

จำนวน 10 คน ได้แก่ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นคำถามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้กระบวนการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรมซูมร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแบบอุปนัย

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการสำรวจสภาพการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 405

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	136	33.58
หญิง	269	66.42
รวม	405	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 35 ปี	162	40.00
35-44 ปี	125	30.86
45-54 ปี	82	20.25
55 ปีขึ้นไป	36	8.89
รวม	405	100.00
3. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	45	11.11
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา/	180	44.44
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษา		
ครูผู้สอน/หัวหน้ากลุ่มบริหาร	180	44.44
รวม	405	100.00
4. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด		
ปริญญาตรี	208	51.36
ปริญญาโท	184	45.43
ปริญญาเอก	13	3.21
รวม	405	100.00
5. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดกลาง	135	33.33
ขนาดใหญ่	135	33.33
ขนาดใหญ่พิเศษ	135	33.33
รวม	405	100.00

จากการสำรวจผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 405 คน พบว่า เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 269 คน (ร้อยละ 66.42) และเพศชาย จำนวน 136 คน (ร้อยละ 33.58) ในด้านอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มากที่สุด จำนวน 162 คน (ร้อยละ 40.00) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 35-44 ปี จำนวน 125 คน (ร้อยละ 30.86) ส่วนอายุ 45-54 ปี มีจำนวน 82 คน (ร้อยละ 20.25) และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 36 คน (ร้อยละ 8.89) ในด้าน ตำแหน่ง พบว่า เป็นครูผู้สอน/หัวหน้ากลุ่มบริหาร และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สถานศึกษา จำนวนเท่ากัน 180 คน (ร้อยละ 44.44) ส่วนผู้อำนวยการสถานศึกษามีจำนวน 45 คน

(ร้อยละ 11.11) ในส่วนของระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุด 208 คน (ร้อยละ 51.36) รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 184 คน (ร้อยละ 45.43) และปริญญาเอก จำนวน 13 คน (ร้อยละ 3.21) สุดท้ายในด้านขนาดของสถานศึกษา มีสัดส่วนที่ เท่ากันในขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่ พิเศษ จำนวน 135 คน (ร้อยละ 33.33)

2. สรุปผลการสำรวจสภาพการบริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วม ด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ

ผลการสำรวจสภาพการบริหาร สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วม ด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สภาพการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ

(n = 405)

ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจ เชิงสัมพันธ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	การบริหารงานวิชาการ	4.45	0.52	มาก
2	การบริหารงานงบประมาณ	4.39	0.60	มาก
3	การบริหารงานบุคคล	4.10	0.50	มาก
4	การบริหารงานทั่วไป	4.39	0.60	มาก
รวม		4.33	0.53	มาก

จากการสำรวจสภาพการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.52$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.60$) และด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.39$, $SD = 0.60$) ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มแต่ยังอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = (4.10, SD = 0.50)$ เมื่อรวมทุกด้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.33, SD = 0.53$) ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน ในด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารมีความไว้วางใจให้ครูวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.57$) ขณะที่ผู้บริหารพัฒนาห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.76$)

ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารให้ความไว้วางใจในการดำเนินงานให้บุคลากรมีความเข้าใจและเข้าถึงการใช้งานงบประมาณตามวัตถุประสงค์อย่างถูกต้องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.69$) ขณะที่ผู้บริหารให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.74$)

ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.70$) ขณะที่ผู้บริหารให้บุคลากรร่วมประเมินผล

การปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.28$, $SD = 0.65$)

ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ผู้บริหารไว้วางใจให้บุคลากรและนักเรียนริเริ่มการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.69$) ขณะที่มีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับบริการพัสดุครุภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.73$)

จากการสรุปผลการสำรวจสภาพการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารมีความไว้วางใจให้ครูวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามระเบียบของสถานศึกษา เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่การพัฒนาห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารให้บุคลากรมีความเข้าใจและเข้าถึงการใช้งานงบประมาณตามวัตถุประสงค์อย่างถูกต้อง เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการให้ครูและนักเรียนร่วมประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการสรรหาบุคลากรอย่างเหมาะสม ขณะที่การให้บุคลากรร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และด้านการบริหารงานทั่วไป การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลของโรงเรียนโดยบุคลากรและนักเรียนเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่การบริการพัสดุครุภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปยกกรณีการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

3. สรุปผลการสร้างนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการผ่านกิจกรรม PLC สรุปผลการสร้างนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ได้ออกเป็นขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวินิจฉัยที่อาศัยการศึกษาร่วมกันเพื่อสร้างทีมงานคุณภาพให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความพร้อมในการดำเนินงานร่วมกัน (Unity) โดยเริ่มจากการพัฒนาข้อมูลพื้นฐานอย่างถูกต้องและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการตั้งเป้าหมายและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยกระบวนการความร่วมมือร่วมใจ เช่น U: Unity สร้างความสามัคคีโดยผู้บริหารเป็นผู้นำการทำงานร่วมกันอย่างโปร่งใสและเสมอภาค N: Network สร้างเครือข่ายที่มีเป้าหมายเดียวกันในการบริหาร 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บุคคล และทั่วไป I: Initiative มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค SCAMPER เพื่อพัฒนา

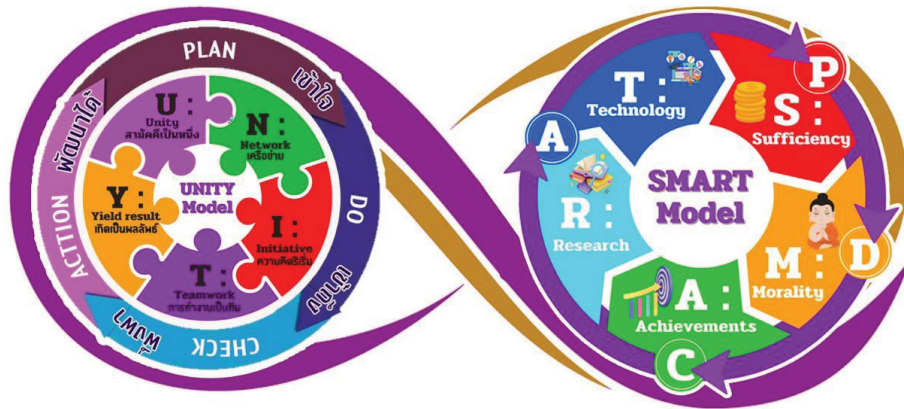
นวัตกรรม T: Teamwork มีการประชุมเตรียมการและสรุปผลผ่านคณะกรรมการดำเนินงาน Y: Yield result เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพจากการทำงานเป็นทีม

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนปฏิบัติการโดยอาศัยการระดมสมองเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ร่วมกันวางแผนงานและโครงการที่ชัดเจนและตอบสนองเป้าหมายการดำเนินงานตามหลัก Sufficiency และ Morality

ขั้นตอนที่ 3 ลงมือปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้และประเมินผลในแต่ละขั้นตอนโดยมีการตั้งค่าตัวชี้วัดความสำเร็จ Achievements ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติการและสรุปผลเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาต่อไป โดยมีหลักการปฏิบัติ Research และใช้เทคโนโลยี Technology ในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์ในสถานศึกษา ดังแสดงในภาพที่ 2

UNITY SMART Model

ภาพที่ 2 นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบมีส่วนร่วม
ด้วยความไว้วางใจเชิงสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยการบูรณาการกับหลักการทรงงานตามศาสตร์พระราชาที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ความพอเพียง และการทำงานอย่างเป็นระบบมาเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ดังนี้

1. การสร้างความสามัคคีในองค์กร (Unity) และการนำโดยผู้บริหาร เชื่อมโยงกับหลักการทรงงานของในหลวง รัชกาลที่ 9 ในเรื่อง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งผู้บริหารควรเป็นผู้ที่เข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันและบริบทของสถานศึกษาอย่างลึกซึ้ง สามารถเข้าถึงปัญหาและความต้องการของทีมงาน จากนั้นจึงพัฒนาวิธีการทำงานร่วมกัน

อย่างมีส่วนร่วม ด้วยความโปร่งใสและเท่าเทียม เพื่อให้เกิดความสามัคคีและความเป็นหนึ่งเดียว

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Network) สอดคล้องกับหลัก “ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด” การสร้างเครือข่ายในสถานศึกษาและกับหน่วยงานต่าง ๆ ควรเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล งบประมาณ หรือความรู้ความเชี่ยวชาญจากภายนอก โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายที่มีเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ใช้หลักการ “คิดอย่างมีระบบ” ที่เน้นให้ผู้ปฏิบัติงานคิดค้นวิธีการและแนวคิดใหม่ ๆ ที่มีความคิดสร้างสรรค์ผ่านเทคนิค SCAMPER แต่ควรทำอย่างรอบคอบและมีระบบเพื่อลดความเสี่ยงต่อ

ความล้มเหลวในการดำเนินการ การริเริ่มนวัตกรรม จึงควรเน้นที่การทดลองแบบค่อยเป็นค่อยไป และ วัตถุประสงค์ชัดเจน

4. การทำงานเป็นทีม (Teamwork) สอดคล้องกับหลักการ “การทำงานอย่างมีส่วนร่วม” ที่เน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการ ทำงานอย่างแท้จริง การประชุมและการทำงาน เป็นทีมควรใช้แนวทางที่ทุกคนมีบทบาทและเสียง ที่เท่าเทียม เพื่อสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งและ ยั่งยืนในระยะยาว

5. การประเมินผลลัพธ์ (Yield Result) บูรณาการกับหลัก “รู้ รักษา สร้าง” ในการวาง ระบบการประเมินผลลัพธ์ควรเริ่มจากการวิเคราะห์ ข้อมูลอย่างละเอียด รู้ถึงข้อบกพร่องและจุดเด่น จากนั้นรักษาสิ่งที่ดีและสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่ ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ การประเมินผลควรทำ เป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงแนวทางการทำงานอย่าง ต่อเนื่อง

6. การใช้หลักการ Sufficiency และ Morality ในการวางแผน สอดคล้องกับ หลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่เน้นการพัฒนา อย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน โดยสถานศึกษาควรวางแผนปฏิบัติการตามหลัก ความพอเพียง ไม่เกินตัวและไม่ฟุ้งเฟ้อ ทั้งนี้ ยังต้องคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมในการตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทางสังคมและวัฒนธรรม

7. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Technology) ในการประเมินผล เชื่อมโยง กับหลัก “ประยุกต์ใช้ความรู้” การใช้เทคโนโลยี

ในการดำเนินงานควรเน้นการนำความรู้ทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้อย่าง เหมาะสม การนำเทคโนโลยีมาใช้ควรเป็นไป เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการประเมินผลและ การบริหารจัดการ โดยต้องพิจารณาความเหมาะสม ของทรัพยากรและบริบทของสถานศึกษา

การบูรณาการหลักการทรงงาน ตามศาสตร์พระราชาเข้ากับการจัดการศึกษา จะทำให้การพัฒนามีความยั่งยืนและสอดคล้อง กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การสร้าง สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนอง ต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ การนำผลการวิจัยไปใช้จะต้องคำนึงถึง บริบทของสถานศึกษาและความพร้อมในการปฏิบัติ ตามขั้นตอนดังกล่าว ทั้งนี้ ควรมีการติดตามและ ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงแนวทาง การปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลงไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบ ของนวัตกรรมนี้ในการบริหารสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการทำงานและการพัฒนา
2. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา ทักษะของบุคลากรในการทำงานร่วมกันและ การใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนงานบริหาร
3. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำ นวัตกรรมนี้มาใช้และการพัฒนาต่อยอด

REFERENCES

- Bryk and Schneider. (2002). **Identify important determinants of RELATIONAL TRUST.** Respect, personal regard for others competence, and integrity.
- Bureau of Upper Secondary Education Administration. (2017). **Driving Thai Secondary Education 4.0 for 21st Century Employment.** Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education: Cooperative Printing of Agricultural Cooperatives of Thailand. (In Thai)
- Rattanadechgunjay, C. (2021). **Report on School Management in the Area of Participatory Management Innovation: The Step BL Model to Enhance School Efficiency.** Nakhon Pathom: Nakhon Pathom Provincial Office of Education. (In Thai)
- Cohen and Uphoff. (1980). **“Participation’s Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specifity.”** Word Development.
- Crawford, M., & Herrmann, A. (2018). **Distributed leadership in schools: A practical guide for learning and improvement.** Taylor & Francis.
- David C. McClelland. (1961). **The Achieving Society.** (New York : Van Nostrand)
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2010). **Multivariate Data Analysis (7th ed.).** Prentice Hall.
- Harris, A., & Muijs, D. (Eds.). (2018). **Improving schools through collaborative enquiry.** Routledge.
- Khunkaeo, T. (2023). Factors Affecting Personnel Administration of Schools under The Secondary Educational Service Area Office Nakhon Sawan. **Journal of MCU Social Science Review**, 12(3), 83-95. (In Thai)
- Ministry of Education. (2003). **National Education Act of 1999 and Amendments (Second Edition) of 2002.** Bangkok: Kurusapa Business Organization Printing Press. (In Thai)
- Nakhon Pathom Provincial Education Office. (2022). **Report on the Monitoring and Evaluation of the Educational Management System to Support the Inspectorate for Fiscal Year 2022.** Nakhon Pathom: Nakhon Pathom Provincial Education Office. (In Thai)

- National Health Commission Office. (2022). **The Next Normal: Life in the Next Phase and Adaptation After the COVID-19 Situation**. Bangkok: Pim Dee Publishing Co., Ltd. (In Thai)
- National Innovation Agency. (2019). **Innovation Management for Organizations**. Bangkok: Trust Corporation Management Institute. (In Thai)
- Ozyaprak, M. (2016). The effectiveness of SCAMPER technique on creative thinking skills. **Journal for the Education of Gifted young scientists**, 4(1), 31-40.
- Chantrat, P. and Uthairat, W. (2019). A Participatory Management Model to Support the Development of an Integrated Curriculum for Promoting Good Citizenship in Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission. **Journal of Education Studies**, 47(1), 280-294. (In Thai)
- Manyat, P., Teeravanitrakul, S. & Rakngam, C. (2020). **Model of secondary school administration to world class standard schools under the office of secondary education service re, region 7**. Burapha University, Chonburi. (In Thai)
- Smylie, M. A., & Hart, A. W. (Eds.). (2018). **Building collaborative capacities in learning communities: Tools for practical school improvement**. Teachers College Press.
- Chamchoi. S. (2018). **Educational Administration in the Digital Era**. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- The National Economic and Social Development. (2022). **Quality Education and Sustainable Development Goals Thailand SDG Review**. Retrieved from https://www.nesdc.go.th/nesdb_en/more_news.php?cid=16 [2024, 25 Jun.] (In Thai)
- Rakthai, T. and Aujirapongpan, S. (2017). Open Innovation System: The Success of Innovation Developing in Universities. **Songklanakarin Journal of Management Sciences**, 34(2), 135-160. (In Thai)
-